

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України
«Про судовий збір» щодо об'єктів справляння судового збору,
визначення його розміру та підстав для повернення
(реєстр. № 3852 від 29 січня 2016 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол №47) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судовий збір» щодо об'єктів справляння судового збору, визначення його розміру та підстав для повернення (реєстр. № 3852 від 29 січня 2016 року), поданий народними депутатами України Денисенком В.І. та Княжицьким М.Л. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою метою Законопроекту є заповнення прогалин у регулюванні питань щодо звернення до суду із поданнями органів доходів і зборів, кваліфікації вимог щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності Державної фіскальної служби України та її територіальних органів та формування єдиного підходу до визначення розміру судового збору за звернення до суду з такими вимогами, а також усунення існуючої неузгодженості законодавства у визначенні об'єктів справляння судового збору та підстав для його повернення.

Законопроектом пропонується внести зміни до положень статей 3, 4 та 7 Закону України «Про судовий збір», якими передбачається віднесення подання до об'єктів справляння судового збору та визначення його розміру за подання такого документу до суду; віднесення оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів у розумінні Податкового кодексу України як вимог немайнового характеру та визначення розміру судового збору за ставками, встановленими для таких вимог; доповнення підстав повернення судового збору відмовою у прийнятті заяви або скарги; виключення з підстав для повернення судового збору припинення

провадження у справі у зв'язку з відмовою позивача від позову, що прийнята господарським судом тощо.

Законодавчими актами, що визначають дану сферу правового регулювання, є Закон України «Про судовий збір». Необхідність внесення змін до інших законодавчих актів, крім цього нормативно-правового акту, для вирішення проблеми, порушеної у законопроекті, відсутня.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з наступного.

В Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Відповідно до статті 92 Конституції України визначено перелік питань, що мають регулюватися виключно законами України, зокрема, виключно законами України визначаються система оподаткування, податки і збори, у тому числі судовий збір, як особливий різновид державного збору, засади його сплати тощо.

Законом України «Про судовий збір» (далі – Закон) на законодавчому рівні врегульовано питання справляння судового збору, сплата якого передбачена Кодексом адміністративного судочинства України, Цивільним процесуальним кодексом України та Господарським процесуальним кодексом України.

Положення згаданого Закону визначають поняття судового збору, платників та об'єкти справляння судового збору, розміри ставок, пільги щодо сплати судового збору, порядок сплати та повернення судового збору, підстави відстрочення та розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати, спрямування судового збору.

Запропонованими змінами конкретизовано об'єкти справляння судового збору шляхом доповнення переліку, визначеного статтею 3 Закону таким документом як подання органів доходів і зборів, що є необхідним для забезпечення єдності правозастосовної та судової практики, подолання нечіткості та прогалини чинного законодавства щодо порушеного питання.

У контексті визначення ставок судового збору за направлення до суду такого документу як подання органів доходів і зборів, а також віднесення розміру судового збору до розміру вимог немайнового характеру за оскарження рішень, дій та бездіяльності контролюючих органів у розумінні Податкового кодексу України, Комітет звертає увагу, що чинним законодавством встановлено ставки судового збору як при поданні відповідних позовних заяв до суду першої інстанції, так і при поданні апеляційної, касаційної скарги або заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України у порядку цивільного, адміністративного та господарського судочинства.

У зв'язку із набранням 1 вересня 2015 року прийнятих Верховною Радою України змін до Закону України «Про судовий збір» (Закон України від 22 травня 2015 року №484-VIII) були змінені ставки судового збору, переглянуто перелік пільгових категорій суб'єктів сплати судового збору тощо.

Комітет також вважає, що з метою усунення неоднакового розуміння положень Закону необхідним є визначення ставки судового збору за звернення органу Державної фіскальної служби України з поданням, передбаченим статтею 183³ КАС України, що є предметом регулювання статті 7 Закону та узгоджується з вимогами законопроектної техніки та правилами оформлення законодавчих пропозицій.

На актуальність порушених авторами Законопроекту питань вказує також аналіз практики застосування адміністративними судами окремих положень Закону України «Про судовий збір», що затверджений Постановою Пленуму Вищого адміністративного суду України від 5 лютого 2016 року №2 «Про судову практику застосування адміністративними судами окремих положень Закону України від 8 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір» у редакції Закону України від 22 травня 2015 року 484-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сплати судового збору».

Разом з цим, порядок обчислення судового збору, встановлення системи пільг зі сплати судового збору, встановлення того чи іншого розміру ставок судового збору є предметом виключного правового регулювання Закону України «Про судовий збір», оскільки судовий збір – це різновид обов'язкового платежу до Державного бюджету України, тобто різновид збору у розумінні виключної законодавчої регламентації згідно статті 92 Конституції України.

Розміри ставок судового збору визначені статтею 4 Закону України «Про судовий збір», що і є значною мірою предметом запропонованих Законопроектом змін.

Щодо законодавчого врегулювання питання повернення судового збору шляхом запропонованих змін до редакції статті 7 Закону, що значною мірою обумовлено неузгодженістю Закону України «Про судовий збір» з нормами процесуального законодавства, Комітет зазначає, що такі пропозиції спрямовані на подолання термінологічної неузгодженості між вищезазначеними законодавчими актами, забезпечення принципу правової визначеності (недвозначності) законодавчого акту, що є складовим конституційного принципу верховенства права та узгоджується з вимогами Конституції України.

Основним законодавчим актом, що регулює окреслену сферу правовідносин є Закон України «Про судовий збір», реалізація законопроекту не потребує додаткових змін до інших законів України.

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є

прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства є сферою реалізації конституційних повноважень парламенту та узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про судовий збір» щодо об'єктів справляння судового збору, визначення його розміру та підстав для повернення (реєстр. №3852 від 29 січня 2016 року), поданий народними депутатами України Денисенком В.І. та Княжицьким М.Л., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ